

**Сумський державний педагогічний університет  
імені А.С. Макаренка**

**ІНІ інститут історії, права та міжнародних відносин**

**Кафедра права та методики викладання правознавства**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни  
«Міжнародне публічне та приватне право»**

**Галузь знань 08 Право  
Спеціальність 081 Право  
Освітньо-професійна програма Право  
Перший рівень вищої освіти  
Мова навчання українська**

Суми – 2021

УДК 378.041:[341.1/.8+341.9](072.057.875)

*Рекомендовано Вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (протокол №4 від 29 листопада 2021 року)*

***Рецензенти:***

Легка О.В. – доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів

Орлова О. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**К 95**

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародне публічне та приватне право» для здобувачів вищої освіти за ОПП 081 Право. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, 2021. 27 с.

Методичні рекомендації містять інформацію про мету і завдання вивчення дисципліни, програмні результати, які вона формує; вимоги та рекомендації до виконання самостійної роботи.

УДК 378.041:[341.1/.8+341.9](072.057.875)

© Андрій Кучук, 2021

© СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021

## ЗМІСТ

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Загальні положення.....                                         | 4  |
| 2. Мета і завдання вивчення дисципліни.....                        | 5  |
| 3. Результати навчання за дисципліною.....                         | 7  |
| 4. Методичні поради щодо опанування тем навчальної дисципліни..... | 7  |
| 5. Рекомендована література.....                                   | 26 |
| 6. Додаткові джерела.....                                          | 28 |
| 7. Інформаційні ресурси.....                                       | 29 |

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на опанування здобувачем вищої освіти індивідуально окремих питань з метою поглиблення знань, удосконалення відповідних навичок, зокрема, і щодо пошуку й узагальнення положень у навчальній та науковій літературі.

Самостійна робота здобувача вищої освіти включає в себе такі три етапи:

- ознайомлення з тематикою навчальної дисципліни, відповідними методичними рекомендаціями;
- опрацювання рекомендованої літератури (тематичних джерел). Опрацювання джерельної бази доцільно здійснювати з відображенням основних положень у вигляді конспекту, схем тощо (залежно від індивідуальних вподобань) відповідно до питань, що розглядаються в межах навчальної теми;
- узагальнення опрацьованого матеріалу, актуалізація отриманих знань, зокрема, через контрольні запитання, тестові завдання тощо. Доцільно скласти (опрацювати) глосарій з навчальної теми.

Зверніть увагу, що в умовах сучасної освіти важливим є формування у здобувачів вищої освіти soft skills. Використання науково-педагогічним працівником при викладанні навчальної дисципліни активних та інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, Case study, сократівський метод, метод шести капелюхів, мозковий штурм, ділова гра та ін.) буде ефективним за умови активної пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти, готовності студентів до сприйняття нової інформації на основі існуючих знань з предмету (у межах вищої освіти значна частина матеріалу опановується студентами самостійно, а це передбачає опрацювання значної кількості різноманітних джерел: текстових, аудіо-, відео джерел, до того ж, не тільки з переліку рекомендованих, а й знайдених самостійно у результаті пошукової роботи – опрацювання каталогів, депозитаріїв, використання інтернет-пошуку та ін.).

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені цією робочою програмою.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Міжнародне публічне та приватне право» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь;

- підготовка доповідей, есе, презентацій тощо. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань; розв'язання кейсів, ситуативних завдань.

Засоби діагностики результатів навчання ґрунтуються на необхідності виявлення *soft skills*: критичне мислення, комплексне розв'язання проблем, оригінальність, креативність, міркування та створення ідей, комунікативні навички та навички самоорганізації, вміння працювати з інформацією.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

## 2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародне публічне та приватне право» є нормативною та сприяє формуванню фундаментальних загальнотеоретичних правових знань, становленню правника зі знанням міжнародно-правових норм. Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми та принципи міжнародного права, міжнародний мир та безпека, запобігання загрози миру та її усунення, відносини між націями, самовизначення народів, зміцнення загального миру, міжнародне співробітництво в розв'язанні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного та гуманітарного характеру, заохочення та розвиток поваги людських прав, цивільно-правові та інші приватні відносини, ускладнені іноземним елементом.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

**ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**ЗК 3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

діяльності.

**ЗК 4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

**ЗК 7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК 8.** Здатність бути критичним і самокритичним.

**ЗК 13.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

**ЗК 14.** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

**СК 4.** Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

**СК 5.** Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

**СК 12.** Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

**СК 13.** Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

**СК 16.** Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності, а саме:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчання спрямоване на комплексну реалізацію практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети, а саме:

- *практична мета:* формування у студентів соціокультурної, професійної компетентності; що заснована на розумінні міжнародних стандартів у сфері права;

- *когнітивно-освітня мета:* набуття та поглиблення знань про норми та принципи міжнародного права, міжнародний мир та безпека, запобігання загрози миру та її усунення, відносини між націями, самовизначення народів, зміцнення загального миру, міжнародне співробітництво в розв'язанні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного та гуманітарного характеру, заохочення та розвиток поваги людських прав, приватноправові відносини з «міжнародним елементом»;

- *професійна мета:* формування у здобувачів вищої освіти знань про доктрини та інститути міжнародного права, зокрема про принципи взаємовідносин між державами, розгляду спорів між державами,

функціонування міжнародних організацій, вироблення навичок необхідних для захисту прав особи в міжнародних судових інституціях;

- *виховна мета*: формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

### **3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ**

**ПРН 2.** Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

**ПРН 3.** Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

**ПРН 4.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

**ПРН 5.** Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

**ПРН 6.** Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

**ПРН 8.** Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

**ПРН 9.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

**ПРН 10.** Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

**ПРН 12.** Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

**ПРН 21.** Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

**ПРН 23.** Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

### **4. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ОПАНУВАННЯ ТЕМ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

#### **Тема 1.1. Поняття, джерела та особливості міжнародного публічного права**

Ця тема має пропедевтичне значення та має на меті ознайомити здобувачів вищої освіти з предметом, джерелами, особливостями міжнародного права.

Для з'ясування змісту теми необхідно ознайомитися з поняттям міжнародних відносин та з'ясувати його відмінність від міжнародного права. Доцільно проглянути джерела щодо історії становлення та розвитку міжнародного права, його ролі у сучасному суспільстві та особливостей, які на сьогодні йому притаманні.

Після вивчення вказаного, доцільно перейти до розгляду поняття міжнародної нормативної системи, опрацювати існуючі класифікації міжнародних норм та форми їх вираження (джерела міжнародного права).

Особливу увагу слід зосередити на вивченні принципів міжнародного права

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. МП. Тема "Міжнародне право як особлива система права" <https://www.youtube.com/watch?v=pY1pv-ah5gk>
2. Міжнародне право. <https://www.youtube.com/watch?v=IdjMQpJx7A>
3. Міжнародне публічне право <https://www.youtube.com/watch?v=hN--OQCA24s>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Казначеева О.О., Гаркуша А.О. Щодо питання ієрархії джерел міжнародного права. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/3419>
2. Питання джерел міжнародного права в працях Л. Ерліха (The Question of Sources of International Law in the Works of L. Ehrlich). [https://www.researchgate.net/publication/331135524\\_Pitanna\\_dzerel\\_miznarodnogo\\_prava\\_v\\_pracah\\_L\\_Erliha\\_The\\_Question\\_of\\_Sources\\_of\\_International\\_Law\\_in\\_the\\_Works\\_of\\_L\\_Ehrlich](https://www.researchgate.net/publication/331135524_Pitanna_dzerel_miznarodnogo_prava_v_pracah_L_Erliha_The_Question_of_Sources_of_International_Law_in_the_Works_of_L_Ehrlich)

**Питання, що виносяться на семінарське заняття:**

1. Міжнародні відносини, їх класифікація.
2. Міжнародні міждержавні відносини, їх особливості, місце в системі міжнародних відносин.
3. Поняття міжнародної нормативної системи.
4. Система основних принципів міжнародного права.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Загальна характеристика джерел міжнародного права.
2. Особливості міжнародного права.
3. Людство як основний актор міжнародних відносин.
4. Поняття глобального правового простору, міжнародного співтовариства.
5. Концепція пріоритету міжнародного права.
6. Співвідношення понять «міжнародне право» і «міжнародні відносини».
7. Концепція «м'якого права».

8. Класифікація норм, що регулюють міжнародні відносини.

9. Категорія «сучасного міжнародного права», особливості міжнародного права другої половини XX в., тенденції розвитку міжнародних відносин і міжнародного права в XXI в.

10. Віденська Конвенція 1969 р. про ознаки норм, що містять імперативні норми міжнародного права.

### **Завдання:**

1. Поміркуйте: що повинно мати пріоритет: національне чи міжнародне право?

2. Чи доцільно розглядати soft law як право? Відповідь аргументуйте.

## **Тема 1.2. Суб'єкти міжнародного права**

Ключовим «елементом» міжнародного права є суб'єкти міжнародного права. Опанування змісту цієї теми дозволить студенту орієнтуватися у питаннях міжнародної правосуб'єктності, визнання та правонаступництва у міжнародному праві.

Вивчення теми варто розпочати зі з'ясування ознак і видів суб'єктів міжнародного права, а потім перейти до вивчення кожного з них. Особливу увагу доцільно зосередити на вивченні держави як суб'єкта міжнародного права, юридичній природі їх правосуб'єктності, обумовленості первинного характеру держави як суб'єкта міжнародного права.

Важливо також опрацювати наступні питання: міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації, її юридична природа, обсяг; правосуб'єктність «співдружностей» – Британська співдружність націй і ін.; правовий статус нейтральних держав; види нейтралітету, гарантований і примусовий нейтралітет; проблема правосуб'єктності народів і націй, у тому числі незалежних держав, що борються за створення, проти колоніального гніта, а також концепції правосуб'єктності індивіда і його міжнародних організацій у міжнародному праві.

Після опрацювання цих питань необхідно визначитися зі змістом таких інститутів міжнародного права як визнання та правонаступництво, зосередивши міжнародно-правове регулювання відносин у зв'язку з правонаступництвом: Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються міжнародних договорів 1978 р., Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються державної власності, державних архівів і державних боргів 1978 р.

### **Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Міжнародне право. <https://www.youtube.com/watch?v=IdjMQpJjx7A>

2. Міжнародне публічне право <https://www.youtube.com/watch?v=hN--OQCA24s>

3. Міжнародні організації <https://www.youtube.com/watch?v=VPCahse8J3w>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Січевлюк В. А. Еволюція категорії «правова суб'єктність» (теоретико-прикладні засади): монографія. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. 462 с.

2. Цимбрівський Т.С. Доктринальні підходи до дослідження правосуб'єктності у міжнародному праві. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2(1). С. 91-100.

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
2. Держави як основні суб'єкти міжнародного права.
3. Проблема правосуб'єктності народів і націй.
4. Визнання держав, міжнародних організацій, інших суб'єктів міжнародного права.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Обсяг правосуб'єктності держави.
2. Основні ознаки правосуб'єктності держави.
3. Концепція «малих» держав, її розвиток у практиці ООН.
4. Міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації.
5. Правовий статус нейтральних держав; види нейтралітету, гарантований і примусовий нейтралітет.
6. Концепції правосуб'єктності індивіда.
7. Розвиток інституту, конститутивна і декларативна концепції реалізації визнання.
8. Проблема встановлення відносин з урядами, що прийшли до влади неконституційним шляхом.
9. Концепція конституції державної влади, концепція «tabula rasa» (чистого листа), її критика.
10. Інститут правонаступництва в міжнародному праві.

### **Тема 1.3. Право міжнародних договорів.**

Виходячи з правової природи міжнародного права, необхідною умовою вивчення міжнародного права є опанування цієї теми. Студенти мають ознайомитися з процесом «виникнення» міжнародного договору як одного з основних джерел міжнародного права.

Розпочати вивчення теми варто з вивчення питання місця права міжнародних договорів у системі міжнародного права. Варто ознайомитися з джерелами галузі – Віденськими конвенціями 1969 і 1986 р., що кодифікують право міжнародних договорів, які укладаються суб'єктами міжнародного права, іншими видами джерел.

Необхідно з'ясувати ознаки та види міжнародного договору, юридичну природу міжнародного договору.

Опрацьовуючи джерела, доцільно схематично відобразити процес укладання міжнародного договору, акцентувавши увагу на окремих стадіях.

Вивчення теми буде неповним без з'ясування питання тлумачення договорів.

В умовах сьогодення для вітчизняних правників важливим є розуміння впливу війни на міжнародні договори, а також відновлення дії договорів після закінчення війни. Доцільно розглянути мирні договори як особливий вид договорів.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Право міжнародних договорів:  
<https://www.youtube.com/watch?v=CePrXQNYL2U>
2. Суд: Будапештський меморандум - міжнародний договір, який підлягає виконанню Україною, - Батрін <https://www.youtube.com/watch?v=tu-jToZ14zg>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Матат А. В. Міжнародний договір: поняття та сучасні погляди  
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/3982?locale-attribute=uk>
2. Пушняк О. В. Дія в часі норм міжнародних договорів  
[http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP\\_index.htm\\_2013\\_4\\_56.pdf](http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2013_4_56.pdf)
3. Київець О.В. Право міжнародних договорів: історія та сучасність. Правове регулювання економіки. 2008. № 8. С. 51-58.

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Право міжнародних договорів у системі міжнародного права.
2. Основні інститути галузі.
3. Поняття і види міжнародного договору.
4. Мирні договори як особливий вид договорів.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Віденські конвенції 1969 і 1986 р., що кодифікують право міжнародних договорів, які укладаються суб'єктами міжнародного права.
2. Міжнародний договір як основна правова форма співробітництва держав.
3. Юридична природа міжнародного договору; суб'єкти договору; «треті» держави.

4. Способи узгодження політичної волі держав і досягнення згоди на обов'язковість положення договору.

5. Інститут автентичності, встановлення автентичності міжнародного договору як особлива стадія узгодження його тексту.

6. Ратифікація, її міжнародно-правовий і національний елементи. Інші способи вираження згоди суб'єкта міжнародного права на обов'язковість для нього положень договору.

7. Інститут тлумачення договорів, органи тлумачення.

8. Інститут реєстрації і депонування договорів. Статус депозитарію.

9. Призупинення, припинення дії договорів.

10. Вплив війни на міжнародні договори. Відновлення дії договорів після закінчення війни.

### **Завдання:**

1. Як Ви вважаєте, чи виконують суб'єкти Будапештського меморандуму свої зобов'язання?

## **Тема 1.4. Територія в міжнародному праві**

Ця тема набуває особливої актуальності для українських правників, урахувуючи з окупації частини території України.

Вивчення теми доцільно розпочати з вивчення поняття території держави та видів територій. Варто розглянути наступні складові: Сухопутна територія. Анклави і напіванклави. Водна територія. Надра. Повітряний простір. Кондомініум.

Важливим у цьому контексті є з'ясування змісту державних кордонів, їх демаркації та делімітації. Доцільно акцентувати увагу на проблематиці територіальних претензій, територіальних суперечок і порядку їхнього розв'язання.

Для повноти вивчення теми варто вивчити правовий статус міжнародних територій. Доцільно зосередити увагу на морському та повітряному праві.

### **Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Міжнародні організації

<https://www.youtube.com/watch?v=VPCahse8J3w>

2. Територія в міжнародному праві

<https://www.youtube.com/watch?v=yjI2r7wFiQg>

3. МП Відеолекція Територія в міжнародному праві

<https://www.youtube.com/watch?v=I4to5xlMVW0>

### **Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Іляшко О.О. Поняття і класифікація територій за їх правовим режимом. Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2018. Том 29 (68). № 1. С. 19-25.

2. Севостьянова Н. До питання про сутність територіальних спорів та їх видів. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 5. С. 119-122.

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Поняття території держави. Види територій.
2. Територіальні претензії, територіальні суперечки і порядок їхнього розв'язання.
3. Загальна характеристика правового статусу міжнародних територій.
4. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Склад і юридична природа державної території.
2. Сухопутна територія.
3. Анклави і напіванклави.
4. Державні кордони. Демаркація державних кордонів. Делімітація державних кордонів.
5. Зміна кордонів. Ректифікація кордонів.
6. Принцип недоторканності державних кордонів. Анексія. Ад'юдикація. Акреція.
7. Внутрішні морські води.
8. Територіальне море.
9. Галузь міжнародного повітряного права і її поняття, система норм, джерела.
10. Міжнародні організації – ІКАО, регіональні організації – Європейська конференція цивільної авіації.

**Завдання:**

1. Опишіть ситуацію з територіальною цілісністю України станом на момент вивчення теми, виходячи з положень теми.

## **Тема 2.1. Право міжнародних організацій**

Ця тема присвячена одній із галузей міжнародного права – праву міжнародних організацій.

Частково здобувачі вищої освіти уже знайомились з міжнародними організаціями, вивчаючи суб'єктів міжнародного права.

У цій частині вивчення міжнародного права необхідно зосередити увагу на понятті міжнародної організації та детально розглянути їх види: за: видами

суб'єктів-засновників; кількості учасників та їх статус; дії в просторі; відповідності основним принципам міжнародного права; часу дії; видам співробітництва та ін. (особливу увагу приділити універсальним та регіональним міжнародним організаціям).

Вивчаючи тему доцільно розглянути всесторонньо таку міжнародну організацію як ООН, з'ясувати історія створення; опрацювати Статут ООН; розглянути структуру ООН.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Міжнародні організації <https://www.youtube.com/watch?v=VPCahse8J3w>
2. Історія ООН <https://www.youtube.com/watch?v=vtLJ0HHiLuA>
3. Організація Об'єднаних Націй: історія розквіту та деградації // 10 запитань історіку <https://www.youtube.com/watch?v=a4-sZeHNNHgl>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Кононенко В. П. Вирішення територіальних спорів Міжнародним Судом ООН: теорія і практика : монографія Київ-Одеса : Фенікс, 2018. – 438 с.
2. Кононенко В. П. Доказування в Міжнародному суді ООН. Правова держава. 2018. Вип. 32. С. 176-182.
3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.

**Питання, що виносяться на семінарське заняття:**

1. Поняття і види міжнародних організацій.
2. Універсальні міжнародні організації, їх роль у вирішенні глобальних проблем збереження цивілізації.
3. Регіональні організації як органи політичного співробітництва.
4. Глобальні проблеми сучасності і правознавство.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Критерії класифікації міжнародних організацій за: видами суб'єктів-засновників; кількості учасників та їх статус; дії в просторі; відповідності основним принципам міжнародного права; часу дії; видам співробітництва та ін.
2. Ознаки міжнародної організації як суб'єкта міжнародного права. Юридична природа правосуб'єктності.
3. Історія створення ООН.
4. Статут ООН, його мета, принципи, структура, порядок вступу в силу
5. Членство в ООН, право держав на участь в ООН, види участі, припинення членства.
6. Органи та організації, установи, що утворюють структуру ООН.

7. Міжнародний Суд ООН.
8. Генеральний Секретар і Секретаріат ООН.
9. Вплив ООН на положення у світі і розвиток міжнародного права.
10. Спеціалізовані установи ООН.

### **Завдання:**

1. Поміркуйте: чи є на сьогодні ефективною ООН? Чи виконує своє призначення? Чи потребує ООН кардинальних змін (якщо так, то яких; якщо ні, то чому)?

## **Тема 2.2. Право зовнішніх зносин**

У межах цієї теми пропонується ознайомитись з іншою галуззю міжнародного права – правом зовнішніх зносин. «На сьогодні вказана галузь включає в себе такі підгалузі як:

- а) дипломатичне право;
- б) консульське право;
- в) право спеціальних місій;
- г) дипломатичне право міжнародних організацій»<sup>1</sup>.

Саме тому, вивчаючи цю тему доцільно опрацювати джерела щодо усіх означених складових права зовнішніх зносин. При цьому для системності вивчення теми варто розпочати зі становлення галузі міжнародного права, що вивчається, а потім переходити до опрацювання структурних елементів.

Вивчаючи тему необхідно опрацювати як внутрішньодержавне законодавство (наводиться нижче), так і міжнародні акти:

- Конвенція про консульські зносини 1963 р.
- Конвенція про спеціальні місії 1969 р.
- Конвенція про представництво держав при міжнародних організаціях 1975 р.

### **Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Право зовнішніх зносин  
<https://www.youtube.com/watch?v=bhF8ROkYZvI&t=412s>
2. Лекція МП Тема «Міжнародні зносини»  
<https://www.youtube.com/watch?v=iAOsqo-FTuU>
3. "Родзинки дипломатії" - вступна лекція "Історія створення та становлення МЗС України" <https://www.youtube.com/watch?v=DPyUhpLKw2g>

---

<sup>1</sup> Репецький В.М. Становлення та розвиток права зовнішніх зносин. *Альманах міжнародного права*. 2010. Вип. 2. С. 223.

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Про дипломатичну службу. Закон України від 7 червня 2018 року.  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
  2. Консульський статут України.  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text>
  3. Репецький В.М. Становлення та розвиток права зовнішніх зносин. *Альманах міжнародного права*. 2010. Вип. 2. С. 223-229.
- В**

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Історія розвитку галузі, її інститутів, імперативні норми галузі – основні і спеціальні принципи.
2. Концепції надання привілеїв і імунітетів.
3. Консульське право як підгалузь права зовнішніх зносин.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Право зовнішніх зносин як комплексна галузь міжнародного права, її структура, джерела, суб'єкти – стосовно до правовідносин галузі.
2. Дипломатичне право як підгалузь права зовнішніх зносин.
3. Поняття дипломатичного прав.
4. Поняття дипломатичного корпусу і його правовий статус на території держави яка приймає. Дипломатичний протокол і церемоніал..
5. Джерела консульського права. Кодифікація норм консульського права. Конвенція про консульські зносини 1963 р.
6. Правовий статус спеціальних місій.
7. Правовий статус представництв держав при постійних міжнародних міждержавних організаціях,

### **Тема 2.3. Міжнародне право захисту людських прав.**

У межах цієї теми пропонується ознайомитись з наступною галуззю міжнародного права – міжнародним правом захисту людських прав. Вивчаючи інші навчальні дисципліни, здобувачі вищої освіти так чи інакше стикались з проблематикою забезпечення людських прав. Попередньо вивчений матеріал є основою для опанування цієї теми.

Вивчення теми доречно розпочати з ознайомлення з історичними аспектами становлення галузі, з'ясувати роль Статуту ООН для розвитку галузі. Необхідно чітко визначити зобов'язання держав щодо фізичних осіб, що знаходяться під її юрисдикцією.

У межах теми необхідно ознайомитись з правовим регулюванням громадянства, зокрема, подвійного.

Необхідно проаналізувати такі міжнародні акти: Конвенція про статус

біженців 1951 р., Пакти про права людини 1966 р., факультативні протоколи до них, договори, що захищають найважливіші людські права, наприклад, Конвенція про попередження злочину геноциду... 1948 р., Конвенція проти катувань і інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність поводжень видів покарання 1984 р., договори, що захищають окремі категорії фізичних осіб, Конвенція про права дитини 1989 р. і ін.

Важливо розглянути практику співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами – рабством, торгівлею людьми і ін.

Вивчаючи тему необхідно також чітко розуміти міжнародні універсальні та регіональні механізми співробітництва держав щодо захисту людських прав. Варто ознайомитися з діяльністю Європейського Суду з прав людини, органами ОБСЄ.

Вивчення теми буде неповним без опрацювання питання імплементації державами міжнародно-правових зобов'язань через національні механізми.

#### **Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Зобов'язання держави у сфері прав людини. Міжнародні стандарти та повага до прав людини. <https://www.youtube.com/watch?v=jx45htkl4OA>
2. Тема 2.7. Які механізми захисту прав людини існують. <https://www.youtube.com/watch?v=r7qmQ1tCTe8>

#### **Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Добрянський С. Права людини з позицій універсалізму та релятивізму. Вісник Львівського університету. Серія юридична. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. - Вип. 40. - С. 3-7
2. Колесніченко Н.М. Універсальність прав людини: сучасні підходи до проблеми. <http://politics.chdu.edu.ua/article/view/75519>
3. Христова Г. О. Доктрина позитивних зобов'язань держави у сфері прав людини. Дис. ...д-ра юрид.наук: 12.00.01. Харків, 2019. 512 с.

#### **Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Міжнародно-правовий захист людських прав – нова галузь міжнародного права.
2. Права держав як членів співтовариства, що виникають у зв'язку з порушенням прав людини в окремій державі.
3. Міжнародні універсальні механізми співробітництва держав щодо захисту людських прав.
4. Захист прав людини на регіональному рівні.
5. Умови і критерії науковості юридичного дослідження.
6. Конкретно-соціологічні дослідження. Соціально-правовий експеримент.

## 7. Порівняльне правознавство.

### **Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Історія становлення, значення Статуту ООН і його положень для розвитку галузі.
2. Зобов'язання держав щодо фізичних осіб, що знаходяться під її юрисдикцією.
3. Поняття населення держави. Поняття подвійного громадянства. Проблеми подвійного громадянства. Зміна позицій держав щодо небажаності подвійного громадянства.
4. Правове положення біженців, види біженців.
5. Правовий зміст основного принципу міжнародного права поваги прав і основоположних свобод людини в Статуті ООН і документах, що його конкретизують.
6. Обов'язок держави і співтовариства вживати заходів щодо боротьби з геноцидом, расовою дискримінацією, апартеїдом, катуваннями як міжнародними злочинами.
7. Імплементация державами міжнародно-правових зобов'язань через національні механізми.

### **Завдання:**

1. Як Ви вважаєте, яка людські права доцільно розглядати з позицій універсалізму чи релятивізму? Відповідь обґрунтуйте.

## **Тема 2.4. Міжнародна боротьба зі злочинністю**

У межах цієї теми пропонується ознайомитись з наступною галуззю міжнародного права – міжнародне кримінальне право.

Традиційно пропонується розглянути міжнародне кримінальне право як самостійну галузь міжнародного права та історію розвитку співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами.

Важливо встановити спеціальні ознаки міжнародних злочинів і їх відмінність від злочину міжнародного характеру.

Необхідно акцентувати увагу на вивченні основних напрямків співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю: створення міжнародних органів (Інтерпол, Європол і ін.), узгодження складу злочину, що відноситься до особливо небезпечних інтересам держав, про видачу фізичних осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів.

Для розуміння теми доцільно розглянути відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини та проаналізувати Статути міжнародних трибуналів про відповідальність фізичних осіб: Нюрнберзький трибунал 1945 р., Токійський трибунал 1946 р., трибунал Югославії 1993 р., трибунал Руанді 1994 р.

Особливу увагу доцільно зосередити на опрацюванні положень Статуту Міжнародного кримінального суду ООН 1998 р.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Гнатовський М. Поняття міжнародного кримінального права.  
<https://www.youtube.com/watch?v=L0tzxT0LOZs>
2. Анексія Криму - міжнародний злочин.  
<https://www.youtube.com/watch?v=MyY6T40wQZc>
3. Вебінар А. Кориневича про міжнародні злочини.  
<https://www.youtube.com/watch?v=o1sFsme0R8M>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Антонюк А.Б. Процесуальні засади міжнародного співробітництва у розслідуванні кримінальних правопорушень : дис... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Ірпінь, 2016. 220 с.
2. Веремієнко С. В., Пророченко В. В. Напрями та форми міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю. *Право і суспільство*. 2019. № 2 (2). С. 229-233.
3. Супрун Т.М. Міжнародне співробітництво у боротьбі з корупцією. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 335–337.
4. Грянка Г.В. Питання міжнародного співробітництва у розслідуванні злочинів міжнародного характеру. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2018. № 1 (10). URL: [http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/14\\_Hrianka.pdf](http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/14_Hrianka.pdf).

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Міжнародне кримінальне право, як самостійна галузь міжнародного права.
2. Поняття «конвенційного злочину». Історія розвитку співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами.
3. Ординарна і надзвичайна сатисфакція, ординарна і надзвичайна матеріальна відповідальність – репарації

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Спеціальні ознаки міжнародних злочинів і їх відмінність від злочину міжнародного характеру.
2. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю і його основні напрямки:
3. Відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини.
4. Загальне й особливе в структурі і діяльності трибуналів. Суспільні трибунали.

5. Статут Міжнародного кримінального суду ООН 1998 р.
6. Виконання рішень Міжнародного кримінального суду ООН.

**Завдання:**

1. Поміркуйте: наскільки, на Вашу думку, матеріальні норми Кримінального кодексу України, що передбачають склади злочинів та кримінальних правопорушень, відрізняються від аналогічних законів інших держав? Тобто наскільки КК України є «унікальним»? Ти є «українські злочини»?

## **Тема 2.5. Право Європейського Союзу**

Вивчення цієї теми дозволяє отримати загальні уявлення про право ЄС. (у багатьох закладах вищої освіти Право ЄС вивчається як окрема навчальна дисципліна).

Відтак, необхідно з'ясувати історичні передумови європейської інтеграції, ознайомитися з Планом Маршала і створення Організації Європейського Економічного Співробітництва; Договором про створення Європейського об'єднання із вугілля та сталі (ЄОВС); Європейським оборонним співтовариством та Договором про Європейське Політичне Співтовариство; Паризькою Угодою про створення Європейського об'єднання із вугілля та сталі.

Важливо з'ясувати питання юридичного оформлення загальних принципів функціонування інтеграційного об'єднання.

Необхідно вивчити подальші кроки у напрямі інтеграції: Розширення з 6 до 15 держав. Власні ресурси Співтовариства. Підписання Угод про бюджет 1970-1975. Єдиний Європейський Акт (ЄЄА) 1988 року. Заснування Європейського Союзу (Маастрихтська угода). Європейський Економічний Сектор (ЄЕС). Розширення сфер співробітництва між країнами-учасниками: Амстердамська Угода (А.У.), зміни внесені в Угоду про Європейське Співтовариство. Структура Європейського Союзу після Амстердама: 3 опори Союзу. Ніщцька угода. Інституційна реформа.

Вивчення теми передбачає ознайомлення з системою інститутів Європейського Співтовариства, принципами побудови та діяльності інститутів та органів.

Особливу увагу доцільно звернути на діяльність Суду ЄС.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Вебінар «Право ЄС: просто про складне». <https://www.youtube.com/watch?v=lp4ujaH6xLE>
2. Основи права ЄС. <https://www.youtube.com/watch?v=OZZuGsyfQTg>

3. Законодавство України та право ЄС.  
<https://www.youtube.com/watch?v=EMRI8MwRzBM&list=PLIwWkrLAofpxNZ-YLACA7E8T9C1yKr2xW&index=7>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС : монографія Харків : Право, 2018. 528 с.
2. Корнієнко М.В. Співвідношення європейського права та права ЄС. *Право і суспільство*. 2012. № 3.

**Питання, що виносяться на семінарське заняття:**

1. План Маршала і створення Організації Європейського Економічного Співробітництва.
2. Розробка основ співробітництва країн ЄС - Паризька Угода про створення Європейського об'єднання із вугілля та сталі.
3. Система інститутів Європейського Співтовариства відповідно до установчих угод.
4. Глобальні проблеми сучасності і правознавство.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Історичні передумови європейської інтеграції.
2. Договір про створення Європейського об'єднання із вугілля та сталі (ЄОВС).
3. Юридичне оформлення загальних принципів функціонування інтеграційного об'єднання.
4. Удосконалення інституційної системи Співтовариств - Договір про злиття (договір, що створює єдину Раду та єдину Комісію Європейського Співтовариства).
5. Принцип розподілу суверенних повноважень між інститутами Співтовариства.
6. Європейський Суд - інститут Співтовариства неполітичного характеру.
7. Юрисдикція Суду ЄС.

**Завдання:**

1. Поміркуйте: Проаналізуйте політичні процеси в ЄС протягом останніх 10 років (зокрема, Brexit та ін.) та дайте обґрунтовану відповідь на питання щодо майбутнього ЄС?

**Тема 3.1. Загальна частина міжнародного приватного права**

Ця тема відкриває вивчення міжнародного приватного права та спрямована на висвітлення основних (пропедевтичних) аспектів міжнародного приватного права.

Вивчаючи тему варто ознайомитись з особливостями міжнародного приватного права, розглянути поняття поняття та концепції міжнародного приватного права, а також встановити його предмет.

Доцільно проаналізувати джерела з метою з'ясування таких загальних аспектів теми як: джерела міжнародного приватного права; суб'єкти міжнародного приватного права; система міжнародного приватного права.

Перегляд рекомендованих відео-файлів та аналіз рекомендованих наукових джерел стане додатковим фактором вивчення пропонованої теми.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Суб'єкти міжнародного приватного права.  
[https://www.youtube.com/watch?v=ei-AJaVr\\_1E](https://www.youtube.com/watch?v=ei-AJaVr_1E)  
[https://www.youtube.com/watch?v=s\\_FdME61I7Y](https://www.youtube.com/watch?v=s_FdME61I7Y) та
2. Міжнародне приватне право Глущенко лекція 02.06 УЛК  
<https://www.youtube.com/watch?v=WThb-d-qo5E>
3. XI Міжнародний цивілістичний форум "На шляху до європейського приватного права" <https://www.youtube.com/watch?v=wvxF5CJfuBU>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Грамацький Е.М. Рекодифікація та міжнародне приватне право: до питання принципів. Часопис Київського університету права. 2020. № 2. С. 440-444.
2. Задорожна С. Поняття, генетична основа та система принципів міжнародного приватного права. Право України. 2013. №7. С.34-47.
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005. Відомості Верховної Ради. 2005. №32. Ст.422.
4. Юлдашев О.Х. Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти. Київ, 2004. С. 59–61.

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Поняття та концепції міжнародного приватного права.
2. Предмет міжнародного приватного права.
3. Джерела міжнародного приватного права.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Становлення міжнародного приватного права.
2. Національне законодавство як основне джерело міжнародного приватного права.
3. Суб'єкти міжнародного приватного права.

4. Цивільно-правове становище громадян в міжнародному приватному праві.
5. Правове становище юридичних осіб в міжнародному приватному праві.
6. Система міжнародного приватного права.

### **Тема 3.2. Окремі питання особливої частини міжнародного приватного права.**

Ця тема є продовженням попередньої та акцентує увагу на окремих питаннях особливої частини міжнародного приватного права.

Вивчаючи цю тему, здобувачі вищої освіти отримують знання про окремі галузі міжнародного приватного права. Пропонується зосередити свою увагу на таких складових міжнародного приватного права як:

- права власності та інші речові права в міжнародному приватному праві. Авторське та патентне право в міжнародному приватному праві.
- сімейне право;
- спадкове право.

Перегляд рекомендованих відео-файлів та аналіз рекомендованих наукових джерел стане додатковим фактором вивчення пропонованої теми.

#### **Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. Твоє право. Що варто знати про про правове регулювання міжнародних шлюбно-сімейних відносин. <https://www.youtube.com/watch?v=QzAuf9RBmE8>
2. Сімейні спори з іноземним елементом. <https://www.youtube.com/watch?v=mSssixy1j5Q>
3. Лекція 8 Міжнародне право ІВ. <https://www.youtube.com/watch?v=VJ4Kt4vCbpu>

#### **Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Ізбаш, О. О. Міжнародні аспекти захисту інтелектуальних прав. Lex Portus. 2018. № 2 (10), С. 79-94.
2. Зоря, С. Ю. Особливості захисту інтелектуальної власності у міжнародному праві. Теорія та практика державного управління. 2016. № 1 (52). С. 1-6.
3. Моложен, А., Ведькал, В. Інтелектуальна власність у міжнародному приватному праві. Матеріали конференцій МЦНД, 2020. С. 132-134. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/1461>
4. Вусенко, Ю. В. Проблеми спадкових відносин у міжнародному приватному праві. Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Право. 2013. Вип. 21. Т1№Ч.2. С. 173–175.
5. Січаєва Є.О. Деякі колізійні питання укладення іноземних шлюбів в Україні. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30965>

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Права власності та інші речові права в міжнародному приватному праві.
2. Сімейне право в міжнародному приватному праві.
3. Загальні питання спадкування у міжнародному праві.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Авторське та патентне право в міжнародному приватному праві.
2. Міжнародно-правовий захист суміжних прав.
3. Міжнародні угоди про охорону прав на винаходи, промислові зразки і товарні знаки.
4. Усиновлення.
5. Аліментні зобов'язання у міжнародному праві. Умови визнання і виконання іноземних судових рішень про стягнення аліментів
6. Спадкове право в міжнародному приватному праві.

### **Тема 3.3. Міжнародний цивільний процес**

Ця тема спрямована на ознайомлення студентів процесуальними аспектами міжнародного приватного права.

Вивчаючи цю тему, здобувачі вищої освіти отримують знання про міжнародний цивільний процес. Пропонується зосередити свою увагу на таких складових міжнародного цивільного процесу як:

- поняття міжнародного цивільного процесу;
- правове регулювання міжнародного цивільного процесу;
- міжнародна підсудність;
- визнання і виконання іноземних судових рішень.

Значну увагу доцільно зосередити на питаннях міжнародного арбітражу.

Перегляд рекомендованих відео-файлів та аналіз рекомендованих наукових джерел стане додатковим фактором вивчення пропонованої теми.

**Рекомендується переглянути наступні відео:**

1. VIII Міжнародні арбітражні читання імені академіка І.Г. Побірченка.  
[https://www.youtube.com/watch?v=f0bPq94vZDs&list=PL3cx9hiis8naDp\\_hlhhqtdbm6y71m4DL7&index=1](https://www.youtube.com/watch?v=f0bPq94vZDs&list=PL3cx9hiis8naDp_hlhhqtdbm6y71m4DL7&index=1)
2. VII Міжнародні арбітражні читання імені академіка І.Г. Побірченка.  
[https://www.youtube.com/watch?v=bVwMe3lShsE&list=PL3cx9hiis8naDp\\_hlhhqtdbm6y71m4DL7&index=4](https://www.youtube.com/watch?v=bVwMe3lShsE&list=PL3cx9hiis8naDp_hlhhqtdbm6y71m4DL7&index=4)

3. Радник Голови ICAC ТППУ Костишина О.М. - Міжнародний комерційний арбітраж новели законодавства.  
<https://www.youtube.com/watch?v=Q8INX-ZqdUE>

**Рекомендується додатково опрацювати:**

1. Цірат Г.А. Досвід міжнародно-правової уніфікації в сфері міжнародного цивільного процесу. Гаазькі конвенції.  
<http://pravoznavec.com.ua/period/article/28559/%C3>

2. Цірат Г.А. Досвід уніфікації в сфері міжнародного цивільного процесу, що відбувається під егідою організації американських держав. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 101. Ч. 1. С. 144-152.

3. Черняк Ю.В. Міжнародний цивільний процес: проблеми правового регулювання в Україні. Вісник Академії адвокатури *України*. 2005. № 4. С. 48-51.

**Питання, що виносяться на семінарське (практичне) заняття:**

1. Поняття міжнародного цивільного процесу.
2. Визнання і виконання іноземних судових рішень.
3. Міжнародний комерційний арбітраж.
4. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

**Питання, що виносяться на самостійну роботу:**

1. Правове регулювання міжнародного цивільного процесу.
2. Міжнародна підсудність.
3. Арбітражна процедура.
4. Арбітражне рішення. Порядок його виконання.

## 5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

### Основні джерела:

1. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями та між міжнародними організаціями від 21 травня 1986 г. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів від 8 квітня 1983 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23 серпня 1978 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру, від 14 березня 1975 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, від 24 жовтня 1970 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
9. Декларація про скасування застосування вибухових та запалювальних куль, від 29 листопада (11 грудня) 1868 р. Санкт-Петербург. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
10. Договір по відкритому небу, від 24 березня 1992 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
11. Договір про Антарктику, від 1 грудня 1959 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
12. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, від 1 липня 1968 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
13. Договір щодо правонаступництва відносно зовнішнього державного боргу і активів СРСР від 4 грудня 1991 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р. *Український часопис міжнародного права*. 2001. № 1. С. 129–135.
15. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни, від 12 серпня 1949 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
16. Загальна декларація прав людини 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

17. Конвенция о предотвращении и наказании преступлений против лиц пользующихся международной защитой, в том числе дипломатических агентов, от 14 декабря 1973 г. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Конвенция относительно рабства, подписанная в Женеве 25 сентября 1926 г., с изменениями, внесенными протоколом от 7 декабря 1953 г. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

19. Конвенция против пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания, от 10 декабря 1984 г. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

20. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права, від 10 грудня 1982 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Конвенція про закони і звичаї сухопутної війни (IV Гаазька конвенція) 5(18) жовтня 1907 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Конвенція про захист прав людини і основних свобод, від 4 листопада 1950 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

23. Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього, від 9 грудня 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

24. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства, від 26 листопада 1968 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

25. Конвенція про права дитини, від 20 листопада 1989 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

26. Міжнародна конвенція про ліквідацію усіх форм расової дискримінації, від 21 грудня 1965 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

27. Статут Міжнародного Суду 1945 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

28. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол), від 13 червня 1956 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

29. Статут Міжнародного трибуналу. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

30. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

31. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. *Офіційний вісник України* 2004. № 35.

32. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.

33. Анцелевич Г.О. Міжнародне публічне право: підручник / Г. О. Анцелевич, О.О. Покрещук; ред. Г. О. Анцелевич; рец.: О. Ф. Висоцький, Л. П. Тимченко; Українська академія зовнішньої торгівлі. К.: Алерта, 2005 (Кам'янець-Подільський). - 424 с.

34. Войціховський, А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.

35. Мирошніченко В. Міжнародне приватне право у схемах і визначеннях. Центр навчальної літератури, 2018. 152 с.

36. Міжнародне право: підручник / В. А. Ліпкан, В. Ф. Антипенко, С. О. Акулов та ін.; ред. В. А. Ліпкан. К.: КНТ, 2009. 752 с.

37. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. Ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2019.

#### **6. Додаткові джерела:**

1. Alieksieiev, S. O. (2019). International law norms in the legal system of Ukraine: theoretical approaches to the definition of the legal status. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*, (2), 89-105.

2. Armin von Bogdandy, Matthias Goldmann, Ingo Venzke, From Public International to International Public Law: Translating World Public Opinion into International Public Authority, *European Journal of International Law*, Volume 28, Issue 1, 1 February 2017, Pages 115–145.

3. Contesse, J. (2021). The Rule of Advice in International Human Rights Law. *American Journal of International Law*, 115(3), 367-408. doi:10.1017/ajil.2021.22

4. Антонюк Л. О. Місце міжнародного приватного права в правовій системі та його співвідношення з міжнародним публічним правом / Л. О. Антонюк // Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 72. - С. 161-170.

5. Вакуленко С. М. Транснаціональні сім'ї як об'єкт сімейної політики // Восточно Европейский Научный Журнал. Социологические науки. 2020.- № 7 (59).- С. 50-53.

6. Гулієв А.Д. Право зовнішніх зносин: підручник / А. Д. Гулієв; наук. ред. А. І. Кудряченко; рец.: І. О. Кулієв [та ін.]; Національний авіаційний університет. - [б. м.]: НАУ, 2012 (К.). - 488 с.

7. Діковська І. А. Застосування Lex mercatoria міжнародним комерційним арбітражем. Журнал східноєвропейського права. - 2015. - № 12. - С. 18-24.

8. Діковська І. А. Сучасні підходи міжнародного приватного права та колізійні норми договорів про правову допомогу у цивільних справах / І. А. Діковська // Вісник Національної академії правових наук України. - 2020. - Т. 27, № 1. - С. 126-141

9. Кармаза О. О. Спадкування в міжнародному приватному праві: законодавство України та Угорщини // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2020. - Вип.1. - С. 42-46

10. Ковальчук К. В. Особливості колізійного регулювання сімейних відносин в умовах глобалізації // Юридичний науковий електронний журнал.- 2020.- № 8.- С. 97-99

11. Локшина Ю. В. Правове регулювання засобів захисту торгівлі в Європейському Союзі : Дисс...канд. юрид. наук. Спеціальність 12.00.11.- К., 2019.- 242 с.

12. Локшина Ю. Міжнародно-правове регулювання засобів захисту торгівлі в контексті норм і правил ГАТТ/СОТ: науковий аналіз// Підприємництво, господарство і право.- 2017.- №10.- С. 242-246

13. Михайлів М. О. Особливості правового режиму спадкування в міжнародному приватному праві // Право і суспільство.- 2020.- № 4.- С. 292-301.

14. Міжнародне право: навч. посіб. / ред. М. В. Буроменський; рец.: В. Н. Денісов, О. Ф. Висоцький. - К.: Юрінком Інтер, 2008 (К.). - 336 с.

15. Ткаченко В. В. Правосуб'єктність в міжнародному приватному праві // Юридичний науковий електронний журнал.- 2020.- № 3.- С. 471-473.

16. Ткаченко Є. Правовий режим майна подружжя в міжнародному приватному праві: порівняльний аналіз // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.- 2019.- № 2(50).- С. 85-87.

17. Чепис О.І., Лазорик Є. В. Колізійне регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві: шляхи подолання конфлікту кваліфікацій / О.І. Чепис, Є.В. Лазорик // Науковий вісник УжНУ. Серія "Право". - Випуск 42. – 2017. - С. 98-103.

18. Черкес М.Ю. Міжнародне право: підручник / М. Ю. Черкес; рец.: В. П. Плавич, Є. В. Додін; Одеська національна юридична академія. - К.: Правова єдність, 2009 (К.). - 392 с.

## **7. Інформаційні ресурси:**

1. Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні) <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>

2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій: <http://ials.sas.ac.uk/library/library.asp>

3. Науковий журнал «Порівняльне правознавство»: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.

4. Німецькі бібліотеки: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/>

5. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>

6. Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету: <http://library.law.yale.edu/>

7. Юридичний портал: навчальна і довідкова література: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.

8. Сайт європейського уповноваженого з прав людини: [www.euro-ombudsman.eu.int](http://www.euro-ombudsman.eu.int).

9. Бюро демократичних інститутів і прав людини: <http://www.osce.org/odihr>

10. Harvard International Law Journal <https://harvardilj.org/>

11. The American Journal of International Law <https://www.cambridge.org/core/journals/american-journal-of-international-law>